

Evolució i perfil del treball autònom

Desembre 2017

Data d'actualització: 09/02/2018

Observatori del Treball i Model Productiu

El mes de desembre de 2017 s'ha tancat amb 3.270.659 afiliacions a la Seguretat Social a Catalunya, de les quals 549.950 són persones que treballen per compte propi (inclou el règim especial de treballadors autònoms i el règim especial del mar per compte propi), un 16,8% sobre el total. D'aquestes, el 59% són persones físiques (322.950); el 18% socis de societats (101.010); el 14% membres d'òrgans d'administració de societats (78.768), i el 6% familiars col·laboradors (32.856).

Els autònoms persones físiques representen el 59% del treball per compte propi.

Taula 1

Catalunya – Afiliació per compte propi a la Seguretat Social per col·lectiu

Desembre de 2017 (últim dia del trimestre)

	Valor	%	Var. intertrimestral		Var. interanual	
			Absoluta	Relativa	Absoluta	Relativa
Autònoms persones físiques	322.950	59%	-1.841	-0,6%	-2.350	-0,7%
Familiar col·laborador	32.856	6%	-948	-2,8%	-185	-0,6%
Soci de societat	101.010	18%	-1.035	-1,0%	-3.810	-3,6%
Membre òrgan administració societat	78.768	14%	597	0,8%	5.177	7,0%
Altres ¹	14.366	3%	63	0,4%	1.047	7,9%
Total afiliació per compte propi	549.950	100%	-3.164	-0,6%	-121	0,0%

¹Inclou familiars de socis, religiosos i els que formen part de col·legis professionals

Intertrimestralment, cauen els autònoms persones físiques (1.841 afiliacions menys).

Font: MEYSS a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

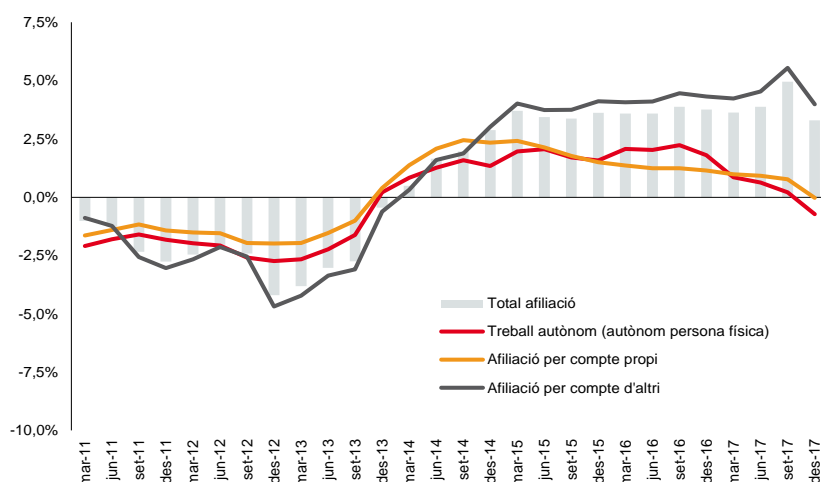
El conjunt de l'afiliació ha disminuït un 1,1% intertrimestralment i ha afectat amb major intensitat el treball assalariat (-1%), ja que l'afiliació per compte propi s'ha reduït un 0,6%.

Interanualment, continua augmentant el treball per compte d'altri (+4%; 104.372 més), mentre que el conjunt de l'afiliació per compte propi (121 afiliacions menys) i els autònoms persones físiques (-0,7%; 2.350 menys) disminueixen per primera vegada des de setembre de 2013.

Gràfic 1

Catalunya - Variació interanual de l'afiliació (en %)

Març de 2011 a desembre de 2017 (últim dia del trimestre)

Interanualment, l'afiliació d'autònoms persones físiques disminueix per primera vegada des de setembre de 2013.

En canvi, l'afiliació per compte d'altri continua creixent a bon ritme.

Gràfic elaborat per l'Observatori del Treball i Model Productiu a partir de les dades de la TGSS

En el conjunt d'Espanya, el total d'afiliacions d'autònoms persones físiques s'ha situat en 1.962.774, xifra que implica una disminució interanual del 0,5% (10.211 menys). La proporció d'autònoms que representa Catalunya sobre el total estatal és de 16,5%, proporció un punt per sota del pes que té en el total de l'ocupació espanyola (17,5% segons dades de l'Enquesta de població activa del quart trimestre de 2017).

Per províncies, Lleida és la que té un major pes de treball autònom (12,5%), seguida de Girona (11,9%), Tarragona (11,1%) i Barcelona (9,3%). Interanualment, els autònoms persones físiques han caigut en totes les províncies, amb especial intensitat a Lleida (-2,7%) i Tarragona (-2,1%).

Taula 2

Catalunya – Afiliació per compte propi a la Seguretat Social per col·lectiu i província

Desembre de 2017 (últim dia del trimestre)

		Autònoms persones físiques	Familiar col·laborador	Soci de societat	Membre òrgan administració societat	Altres ⁽¹⁾	Total afiliació per compte propi
Valor	Barcelona	232.308	22.977	70.364	58.222	10.467	394.338
	Girona	35.731	3.767	12.450	8.626	1.604	62.178
	Lleida	22.570	2.293	7.923	5.611	1.057	39.454
	Tarragona	32.341	3.819	10.273	6.309	1.238	53.980
	Catalunya	322.950	32.856	101.010	78.768	14.366	549.950
Variació interanual absoluta	Barcelona	-737	-71	-2.994	3.731	825	754
	Girona	-283	-23	26	449	49	218
	Lleida	-626	-42	-471	649	73	-417
	Tarragona	-704	-49	-371	348	100	-676
	Catalunya	-2.350	-185	-3.810	5.177	1.047	-121
Variació interanual relativa	Barcelona	-0,3%	-0,3%	-4,1%	6,8%	8,6%	0,2%
	Girona	-0,8%	-0,6%	0,2%	5,5%	3,2%	0,4%
	Lleida	-2,7%	-1,8%	-5,6%	13,1%	7,4%	-1,0%
	Tarragona	-2,1%	-1,3%	-3,5%	5,8%	8,8%	-1,2%
	Catalunya	-0,7%	-0,6%	-3,6%	7,0%	7,9%	0,0%

⁽¹⁾ Inclou familiars de socis, religiosos i els que formen part de col·legis professionals

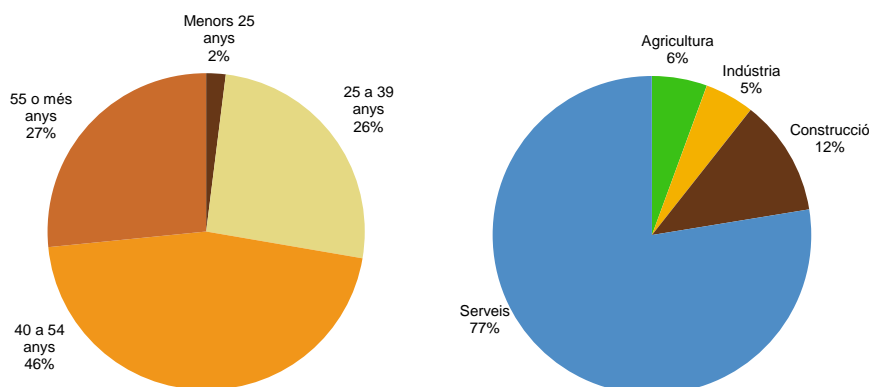
Font: MEYSS a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social

Les persones treballadores autònomes a Catalunya són majoritàriament homes (el 65%), gairebé la meitat tenen entre 40 i 54 anys (el 46%), amb nacionalitat espanyola (el 87%) i desenvolupen la seva activitat principalment en el sector serveis (el 77%). Per situació professional, el 80% no té assalariats al seu càrrec i el 94% no es troba en situació de pluriactivitat. El 54% té una antiguitat en el negoci de 5 anys o més i el 86% cotitza per la base mínima.

Gràfics 2 i 3

Catalunya – Perfil de l'autònom persona física per edat i sector d'activitat

Desembre de 2017 (últim dia del trimestre)

Gràfics elaborats per l'Observatori del Treball i Model Productiu a partir de les dades del MEYSS (TGSS)

Respecte d'un any abans, els autònoms persones físiques han disminuït amb més intensitat entre les dones (-1%; 1.129 afiliacions menys) que entre els homes (-0,6%; 1.221 menys). Per edat, destaca la caiguda de l'afiliació entre les persones de 25 a 39 anys (-3,9%; 3.408 menys) i per nacionalitat, ressalta l'augment dels autònoms estrangers (+8,6%; 3.234 afiliacions més) enfront de la caiguda dels nacionals (-1,9%; 5.584 menys).

Sectorialment, destaca la caiguda del treball autònom en el sector agrícola (-3,6%), seguit de la indústria (-2,5%) i els serveis (-0,5%). En canvi, la construcció augmenta lleument (+0,1%).

Per antiguitat, destaca l'increment dels autònoms persones físiques que porten entre 3 i 5 anys en el negoci (+10,3%; 3.724 més), en canvi, la resta de grups disminueixen, sobretot el grup dels que porten fins a 6 mesos (-8,9%; 2.275 menys). Pel que fa a la situació professional, augmenten els autònoms que treballen en situació de pluriactivitat (+5,7%), per contra els que només cotitzen en el règim per compte propi disminueixen (-1,1%).

Pel que fa a la base de cotització, es produeix una disminució generalitzada en tots els trams, excepte entre els que cotitzen entre la base mínima i 1,5 vegades la base mínima (+6,9%; 997 afiliacions més).

Per característiques personals, disminueix amb més intensitat el treball autònom entre les dones, les persones de 25 a 39 anys i els nacionals.

Per característiques laborals, l'afiliació només augmenta entre els que treballen en el sector de la construcció, els que es troben en situació de pluriactivitat, els que l'antiguitat del negoci se situa entre 3 i 5 anys i els que cotitzen entre la base mínima i 1,5 vegades la base mínima.

Taula 3

Catalunya – Perfil de l'autònom persona física

Desembre de 2017 (últim dia del trimestre)

	Valor	%	Var. intertrimestral		Var. interanual	
			Absoluta	Relativa	Absoluta	Relativa
Per sexe						
Homes	209.960	65%	-1.408	-0,7%	-1.221	-0,6%
Dones	112.990	35%	-433	-0,4%	-1.129	-1,0%
Per edat						
Menors de 25 anys	6.394	2%	-54	-0,8%	53	0,8%
De 25 a 39 anys	83.086	26%	-1.259	-1,5%	-3.408	-3,9%
De 40 a 54 anys	147.607	46%	-330	-0,2%	-322	-0,2%
De 55 o més anys	85.863	27%	-198	-0,2%	1.327	1,6%
Per nacionalitat						
Nacionals	282.048	87%	-1.917	-0,7%	-5.584	-1,9%
Estrangers/eres	40.902	13%	76	0,2%	3.234	8,6%
Per sector d'activitat						
Agricultura	18.084	6%	-211	-1,2%	-677	-3,6%
Indústria	16.183	5%	-79	-0,5%	-415	-2,5%
Construcció	38.103	12%	-269	-0,7%	53	0,1%
Serveis	250.580	77%	-1.282	-0,5%	-1.311	-0,5%
Per situació professional						
Sense assalariats	259.953	80%	17	0,0%	-1.719	-0,7%
Amb assalariats	62.997	20%	-1.858	-2,9%	-631	-1,0%
Sense pluriactivitat	302.236	94%	-2.959	-1,0%	-3.461	-1,1%
Amb pluriactivitat ⁽¹⁾	20.714	6%	1.118	5,7%	1.111	5,7%
Per antiguitat en el negoci						
Menys de 6 mesos	23.321	7%	-309	-1,3%	-2.275	-8,9%
De 6 a 11 mesos	23.505	7%	-1.541	-6,2%	-1.366	-5,5%
D'1 a 3 anys	60.797	19%	-857	-1,4%	-1.911	-3,0%
De 3 a 5 anys	39.821	12%	765	2,0%	3.724	10,3%
5 o més anys	175.506	54%	101	0,1%	-522	-0,3%
Per base de cotització						
Base mínima	276.484	86%	-929	-0,3%	-46	0,0%
Entre b mínima i 1,5 b mínima	15.495	5%	-285	-1,8%	997	6,9%
Entre 1,5 i 2 b mínima	9.537	3%	-188	-1,9%	-1.166	-10,9%
Entre 2 i 3 b mínima	17.982	6%	-419	-2,3%	-1.756	-8,9%
Més de 3 vegades b mínima	3.452	1%	-20	-0,6%	-379	-9,9%
Catalunya	322.950	100%	-1.841	-0,6%	-2.350	-0,7%
Espanya	1.962.774	-	-13.351	-0,7%	-10.211	-0,5%

⁽¹⁾ Autònom que cotitza pel règim per compte propi corresponent i que també està d'alta en algun altre règim per compte d'altri de la Seguretat Social.

Annex metodològic

La informació analitzada en el present informe procedeix en la seva totalitat dels registres d'afiliació a la Seguretat Social. Concretament, la informació sobre autònoms persones físiques i d'afiliació per compte propi prové del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social (MEYSS) a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social; i, la informació del total d'afiliació i d'afiliació per compte d'altri prové directament de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Totes les dades són les registrades en l'últim dia del trimestre, és a dir, a 31 de març, 30 de juny, 30 de setembre i 31 de desembre de cada any.

Total afiliació

Inclou l'afiliació en tots els règims de la Seguretat Social: per compte propi i per compte d'altri.

Treball per compte propi

Inclou l'afiliació al règim especial de treballadors autònoms (RETA) i l'afiliació al règim especial del mar per compte propi. Per col·lectius distingim: autònoms persones físiques (el que considerem treball autònom en aquesta nota), familiars col·laboradors, socis de societats, membres d'òrgans d'administració de societats, familiars de socis, religiosos i membres de col·legis professionals.

Treball autònom

Un treballador autònom, segons la definició de l'Estatut del treballador autònom (Llei 20/2007, d'11 de juliol), és aquella persona física que realitza de manera habitual, personal i directa una activitat econòmica a títol lucratiu sense subjecció a cap contracte de treball, tant si utilitza el servei remunerat d'altres persones com si no.

En el present informe s'utilitza el concepte d'autònom persona física, que fa referència a les persones treballadores afiliades a algun dels règims per compte propi de la Seguretat Social que no estiguin integrades en societats mercantils, cooperatives o altres entitats societàries. També s'exclouen els col·laboradors familiars o les persones que estan registrades formant part d'algun col·lectiu especial de treballadors. Per tant, només es té en compte una part del total de persones afiliades per compte propi a la Seguretat Social que s'anomenen "autònoms persones físiques".

Treball per compte d'altri

Les persones treballadores per compte d'altri són aquelles que presten serveis retribuïts dins l'àmbit de l'organització i direcció d'una altra persona física o jurídica. Es considera l'afiliació al règim general de la Seguretat Social (RGSS), que inclou el sistema especial agrari i el sistema especial de la llar; l'afiliació al règim especial del mar per compte d'altri, i l'afiliació al règim especial de mineria del carbó.